Bataaxal bi jëm ca YAWUT YA

Yàlla wax na jaarale ko ci Doom ji

1 Li jiitu tey Yàlla waxoon na ak maam ya ci
wàll yu bare ak ci tëralin yu wuute jaarale ko
ca yonent ya. 2 Waaye ci mujug jamono jii nu
tollu, Yàlla wax na ak nun jaarale ko ci Doom ji.
Doomam jooju la Yàlla jagleel lépp, te ci moom
la Yàlla jaar, sàkk àddina. 3 Doom ji moo di
leer giy jollee ci ndamu Yàlla, di ki dippeekoo
ci Yàlla. Moo téye àddina ci kàddoom gu am
doole gi. Te bi mu ubbee bunt ba nit di selle
ci ay bàkkaaram, dafa toog fa ñu koy terale ca
ndijooru Aji Màgg ji ca kaw, 4 wone noonu ne
moo gëna màgg malaaka yi. Te it Yàlla jox na ko
tur wu sut seen tur.

Doom jee gëna màgg malaaka yi

5 Ndaxte Yàlla masula wax kenn ci malaaka yi
ne:
«Yaa di sama Doom,
maa di sa Baay tey.»
Masul ne ci mbirum kenn ci ñoom it:
«Man Yàlla, dinaa doon Baay ci moom,
mu nekk Doom ci man.»
6 Waaye bi muy yónni Doom jooju di taaw bi ci
àddina, da ne:
«Na ko malaakay Yàlla yépp jaamu.»
7 Ci wàllu malaaka yi, lii la ci Yàlla wax:
«Def na malaakaam yi, ñu mel ni ay ngelaw,
ñooñu koy liggéeyal, mu def leen niki sawara.»

8 Waaye ci wàllu Doom ji, lii la ko Yàlla wax:
«Yaw Yàlla, dinga toog ci jal bi ba fàww,
ci njubte ngay nguuru.
9 Sopp nga njub te bañ lu bon.
Looloo tax yaw Yàlla,
sa Yàlla sol la mbég mu gëna réy
mi mu jagleel say àndandoo.»
10 Newaat na it:
«Yaw Boroom bi, yaa sàkk àddina ca njàlbéen ga,
defar asamaan yi ci sa loxoy bopp.
11 Yëf yooyu dinañu wéy,
waaye yaw dinga sax,
dinañu màggat ñoom ñépp ni ay yére.
12 Dinga leen taxañ ni malaan,
ñu furi ni ay yére,
waaye yaw doo soppiku,
te sa dund amul àpp.»
13 Waaye Yàlla masula teral kenn ci malaaka yi,
ba di ko wax:
«Toogal ci sama ndijoor,
ba kera may daaneel say noon ci sa kanam.»
14 Malaaka yépp ay xel lañu rekk yuy liggéeyal
Yàlla, mu di leen yónni ñuy dimbali nit, ñi nara
jot mucc gi.

2

Nanu faaydaal li Boroom bi wax ci mbirum mucc gi

1 Moo tax kon nu wara gëna faaydaal wax yi nu
dégg, ngir baña bayliku. 2 Xam nanu ne kàddug
yoon, wi Yàlla yégle jaarale ko ci malaaka yi,
wareef la woon, te képp ku ko masa moy, walla

mu mas koo tanqamlu, jot na mbugal gi mu
yelloo. 3 Kon nun ñi dégg mucc gu mag gi, bu nu
ko sàgganee, nan lanuy mana rëcce mbugalu
Yàlla? Boroom bi moo xamle woon mucc googu
ca njàlbéen ga, te gannaaw gi, ñi ko dégg ñoo nu
ko wóoralal. 4 Te it Yàlla dëggal na seen seede ci
ay firnde ak ay kéemaan, ay jaloore yu bare ak ci
ay may yu jóge ci Xelam mu Sell, te mu séddale
leen ni mu ko bëgge.

Yeesu nekk na nit, ngir rammu nu ci kanam Yàlla

5 Yàlla jébbalul malaaka yi benn sañ-sañ bu
jëm ci jamonoy ëllëg ji nuy wax; keneen la ko
jébbal, 6 ndaxte am na fu ñu wax ci Mbind mi
ne:

«Lan mooy nit, yaw Yàlla, ba nga di ko xalaat?
Lan mooy doomu nit, ba nga koy topptoo?
7 Wàcce nga ko, def ko mu gëna suufe tuuti malaaka yi.
Kaalaa nga ko teraanga ak ndam,
8 notal ko lépp, mu teg ci tànk.»

Bi ko Yàlla notalee lépp nag, bàyyiwul dara. Fi
mu nekk gisagunu ne lépp a ngi ci sañ-sañam;
9 Waaye gis nanu Yeesu. Wàcce nañu ko, def
ko mu gëna suufe tuuti malaaka yi, ngir mu
dee ci wàllu ñépp, ndaxte loolu la Yàlla dogal ci
yiwam. Waaye léegi Yàlla kaalaa na ko teraanga
ak ndam ndax coono bi mu daj ba dee.

10 Ndaxte Yàlla mi yelloo lépp te sàkk lépp,
dogal na def ñu bare ay doomam, boole leen ci
ndamam. Jekk na nag mu matal Yeesu ci coono
bi mu daj, moom mi leen xàllal yoonu mucc gi.

11 Moom Yeesu miy sellal, ak ñi muy sellal, ñoom
ñépp genn njaboot lañu. Moo tax Yeesu rusu
leena wooye ay doomi baayam. 12 Nee na:

«Yaw Yàlla, dinaa xamle sa tur ci samay doomi baay,
dinaa la tagg ci biir mbooloo mi.»

13 Newaat na:

«Dinaa am ci Yàlla kóolute.»

Dellu na waxaat ne:

«Maa ngi nii, man ak doom yi ma Yàlla jox.»

14 Doomam yooyu muy wax, nit kese lañu.
Looloo tax Yeesu it moom ci boppam, wàcc
na, jëmmoo ni ñoom, ngir dee, ba man caa
daaneel Ibliis, mi yore dooley dee. 15 Noonu
mu yiwi nit, ñi meloon ni ay jaam seen giiru
dund gépp ndax ragala dee. 16 Leer na ne Yeesu
xettalisiwul malaaka yi, waaye askanu Ibraayma
lay xettalisi. 17 Looloo taxoon mu wara mel niy
doomi baayam ci bépp fànn, ngir doon seen
sarxalkat bu mag fa kanam Yàlla, bi leen yërëm
te di sàmm kóllëre, te ci liggéeyu sarxaleem joxe
na bakkanam ngir dindi bàkkaari nit ñi, ba Yàlla
baal leen. 18 Gannaaw sonn na ci nattu yi mu daj,
man na dimbali ñiy jaar ciy nattu.

3

Kirist, Doom ji, moo gëna màgg Musaa, jawriñ bi

1 Kon nag yéen bokk yu sell yi, yéen ñi
Yàlla woo, ngeen bokk ci nguuram gu kawe ga,
seetleen ci Yeesu, moom miy ndawu Yàlla li, di
sarxalkat bu mag bi ci yoon wi nu gëm. 2 Ku
takku la ci liggéey bi ko Yàlla sas, ni ko Musaa

nekke woon ci lépp lu jëm ci waa kër Yàlla.
3 Waaye Yeesu yelloo na ndam lu sut lu Musaa,
ni kiy tabax kër ëppe maana kër ga muy tabax.
4 Ndaxte kër gu nekk am na ku ko sos, waaye ki
sos lépp mooy Yàlla. 5 Musaa moom ku takku
la woon ci lépp lu jëm ci waa kër Yàlla. Waaye
jawriñ rekk la woon, ngir seede li Yàlla waroona
yégle. 6 Yeesu nag ku takku la it, waaye Doom
la, juy yilif kër Baayam. Nun nooy këram googu,
bu nu saxee ci sunu kóolute te di bég ci li nuy
séentu.

Buleen dëgër bopp ndax seen ñàkk ngëm

7 Moo tax Xel mu Sell mi wax lii ci Mbind mi:
«Bu ngeen déggee tey jii baatu Yàlla bi,
8 buleen dëgër bopp,
ni seeni maam defoon ca màndiŋ ma,
keroog ba ñu dëddoo Yàlla, di ko diiŋat.»
9 Yàlla ne:
«Foofa seeni maam diiŋat nañu ma fa, di ma fexee fiir,
te gis nañu samay jëf 10 diirub ñeent fukki at.
Looloo tax ñu génnliku ma, ma daldi ne:
“Seeni xalaat a leen di réeral saa su nekk,
xamuñu yoon yi ma neex.”
11 Giñ naa kon ci sama mer ne:
“Duñu dugg mukk ci sama noflaay*.”»
12 Bokk yi, wottuleen ba kenn ci yéen baña am
xol bu bon te gëmadi, bay dëddu Yàlla jiy dund.
13 Waaye bés bu nekk, deeleen soññante ci lu

---

* **3:11** noflaay: Yàlla digoon na noflaay bànni Israyil, maanaam ñu dugg réewu Kanaan, dëkk fa ci jàmm. Waaye ñi déggal Yeesu Kirist, seen noflaay moo di dugg ci jataayu Yàlla ci asamaan.

jëm ci Yàlla, fi ak bés boobu ñu wax wéyul, ngir
ragal bàkkaar nax kenn, ba xolam tëju. 14 Am
nanu wàll ci Kirist, su nu wéyee fii ba muj ga ci
sunu kóolute, gi nu amoon ca njàlbéen ga. 15 Lii
la Mbind mi wax:
«Bu ngeen déggee tey jii baatu Yàlla bi,
buleen dëgër bopp,
ni seeni maam defoon, ba ñu dëddoo Yàlla.»
16 Ñan ñoo dégg baatu Yàlla bi nag te di ko
dëddu? Xanaa ña Musaa génne woon Misra
ñépp. 17 Te ñan la Yàlla mere lu mat ñeent fukki
at? Xanaa ñi daan bàkkaar te seeni néew tëdd ca
màndiŋ ma. 18 Te it bi Yàlla defee ngiñ lii: «Duñu
dugg mukk ci sama noflaay,» booba ñan ñoo ko
taxoon di wax? Xanaa ña ko déggadil. 19 Noonu
gis nanu sax ne jotuñoo dugg ci noflaay boobu
ndax seen gëmadi.

4

Nanu gëm li Yàlla wax, ba dugg ci noflaayam

1 Yàlla dige na ne dina am ñu dugg ca
noflaayam. Kon ndegam dige boobu mi ngi
taxaw ba tey, moytuleen ba kenn ci yéen réer ba
du dugg ci noflaay boobu. 2 Nun jot nanu xibaaru
jàmm bi ni ñoom, waaye kàddu, ga ñu déggoon,
jariñu leen dara, ndaxte boolewuñu ci ngëm, ba
ñu koy déglu. 3 Nun ñi gëm nag nooy dugg ci
noflaayam, ni ko Mbind mi waxe:
«Giñ naa kon ci sama mer ne:
"Duñu dugg mukk ci sama noflaay,"»
doonte sax liggéeyam bépp matoon na, ca ba mu
sàkkee àddina ak léegi. Ci lu jëm ci juróom

ñaareelu fan ba, 4 am na fu ñu wax ci Mbind
mi ne:

«Yàlla noppalu na ci liggéeyam bépp
ca juróom ñaareelu fan ba.»

5 Te it waxoon na ci baat yi nu jota lim ba noppi:

«Duñu dugg mukk ci sama noflaay.»

6 Kon am na ñu ci wara dugg ba tey. Te ñi
jëkkoona jot xibaaru jàmm bi, dugguñu ci ndax
seen déggadi. 7 Noonu ay ati at gannaaw ga,
Yàlla àppaat na beneen bés, def ko «tey jii», bi
mu waxee ci gémmiñu Daawuda ci baat yii ñu
jota lim:

«Bu ngeen déggee tey jii baatu Yàlla bi,
buleen dëgër bopp.»

8 Su Yosuwe dugaloon sunu maam ya ca noflaayu
Yàlla ba, kon gannaaw gi Yàlla du wax dara ci
lu jëm ci beneen bés. 9 Kon ba tey Yàllaa ngi
dencal ay gaayam noflaay bu nirook noflaayu
Yàlla ca juróom ñaareelu fan ba. 10 Ndaxte képp
ku masa dugg ca noflaayu Yàlla, noppalu na ci ay
jëfam ni Yàlla. 11 Nanu farlu boog, ngir dugg ci
noflaay boobu, ba kenn baña déggadi, ba daanu
ni maam ya ca màndiŋ ma.

12 Xam nanu ne kàddug Yàlla mi ngi dund te
am na doole. Moo gëna ñaw jaasiy ñaari boor.
Day dagg ba fa xol ak xel digaloo, ba fa yax yi ak
yuq gi di teqalikoo, te man na àtte xalaat yi ak
mébéti xol. 13 Te itam amul mbindeef mu mana
nëbbu Yàlla, waaye lépp a ubbiku, ba ne fàŋŋ ci
bëti ki nu wara àtte.

Yeesu, sarxalkat bu mag bi

14 Gannaaw am nanu sarxalkat bu maga mag
bu àgg ba ca kanam Yàlla, di Yeesu Doomu
Yàlla ji, nanu jàpp bu dëgër yoon wi nu gëm.
15 Sarxalkat bu mag bi nu am, du ku manula bokk
ak nun sunuy naqar; moom sax far jaar na ci
nattu ni nun ci bépp fànn, waaye deful bàkkaar.
16 Kon nag nanu am kóolute ci jege jalu Yàlla bu
yiw ba, ngir jot yërmandeem ak yiwam, ngir mu
wallu nu fu soxla taxawe.

5

1 Sarxalkat bu mag bu nekk nag, ci biir nit ñi
lañu ko jële, te fal ko muy dox seen diggante
ak Yàlla. Noonu dina jébbal Yàlla ay sarax, tey
rendi ay mala ngir dindi seeni bàkkaar. 2 Te
ndegam moom ci boppam nit kese la, man na
muñal ñiy moy ndax seen ñàkka xam. 3 Li mu
ñàkk doole moo tax mu wara def ay sarax ngir
mbaalug bàkkaaram, ni mu ko tàmmee defal
mbooloo mi.

4 Kenn manula teral sa bopp ba doon ab
sarxalkat, su dul ne Yàllaa la woo, ni mu ko
defe woon Aaróona. 5 Kirist itam yékkatiwul
boppam, ba doon sarxalkat bu mag, waaye Yàlla
moo ko woo, bi muy wax ne:

«Yaa di sama Doom,
maa di sa Baay tey.»

6 Am na feneen fu mu wax ne:
«Doon nga sarxalkat ba fàww,
mel ni Melkisedeg.»

7 Giiru dundam gépp ci àddina, Kirist da daan
ñaan wall ci Yàlla, di ko dénku, boole ko ak i
jooy ak i rongooñ. Da doon ñaan ci Yàlla, mi ko
mana musal ci dee. Te ñaanam nangu na, ndax

ni mu jébbale boppam Yàlla. 8 Waaye li muy
nekk nekk doom, teewul mu jàng déggal Yàlla,
jaare ko ci coono bi mu daj. 9 Noonu la àgge cig
mat, ñu def ko ki waral mucc gi dul jeex, ngir
ñi ko déggal ñépp. 10 Fekk na Yàlla tudde ko
sarxalkat bu mag ni ko Melkisedeg nekke.

Nanu jëm kanam, baña walbatiku

11 Ci fànn googu, am na lu bare lu nu ci bëgga
wax, waaye tekkil leen ko dina jafe, ndaxte
dangeena naqari xel. 12 Bu yàgg ngeen waroona
jàngal ñeneen ñi, waaye soxla ngeen ba tey
ku leen di tette ci kàddug Yàlla. Léegi nag
yéena ngi tollu fi ñu leen wara nàmpale, ndaxte
àttanuleen ñam wu dëgër. 13 Képp kuy nàmp,
ab xale nga ba tey. Jëfeegoo njàngle mi jëm ci
wàllu njubte. 14 Waaye ñam wu dëgër, ñi mat a
ko yelloo, maanaam ñiy jëfandikoo seen xel ngir
ràññee lu baax ak lu bon.

6

1 Kon nag léegi nanu jóge ci liifantu gi jëm ci
Kirist, te jàll cig mat. Nanu baña dalaat njàngle
mu jëkk moomu, ci ne nit ñi dañoo wara tuub jëf,
yi jëm ci dee, te gëm Yàlla, 2 di leen jàngalaat ci
mbirum sangu set ci ay fànn yu bare, ak teg loxo
ak ci mbirum ndekkite ak lu jëm ci àtte biy sax
dàkk. 3 Te noonu lanuy def, bu soobee Yàlla.

4 Li nu wara jëme kanam mooy lii: su amee
ay nit ñu Yàlla xasa leeral ba noppi, ñu mos
mayu Yàlla gi, am wàll ci Xelam mu Sell, 5 te xam
mbaax, gi ci kàddug Yàlla, ak kéemaani jamono
jiy ñëw, 6 te loolu lépp teewul ñu walbatiku,

ñooñu kenn dootu leen mana yeesalaat, ba ñu
tuub seeni bàkkaar. Li ko waral moo di, dañoo
bëgga daajaat Doomu Yàlla ji ci bant, di ko
toroxal, te fekk muy seen ngaañ.
7 Maanaam suuf suy naan taw bi ciy dal, tey
jox ñi ñu koy beyal gàncax gu am njariñ, day jot
barke bi jóge ci Yàlla. 8 Waaye su meññee ay
dég ak ay xaaxaam, du am benn njariñ; repp na
ñu alag ko, te lakk lay mujje.
9 Waaye nag yéen samay soppe, su fekkee ne
sax nii lanuy waxe, nu ngi yaakaar li gën ci yéen
te ànd ak mucc. 10 Yàlla ñàkkul worma bay
fàtte seen liggéey ak mbëggeel, gi ngeen wone
ci turam, ci li ngeen dimbali ay gaayam, te yéena
ngi koy def ba tey. 11 Waaye danoo bëgg kenn ku
nekk ci yéen wone cawarte gu mel ni ga ngeen
amoon, ba kera ngeen di am mat, gi ngeen di
séentu. 12 Bëggunu ngeen tayel, waaye royleen
ñi gëm te muñ, ndaxte ñooñu ñooy jot li leen
Yàlla dig.

Li Yàlla dige lu wóor la

13 Ibraayma bokk na ci ñoom. Bi Yàlla di
dige ak moom, manul woona giñ ci keneen ku
ko gëna màgg, ba tax mu giñ ci boppam, 14 ne
ko: «Sàllaaw dinaa la barkeel, yokk saw askan.»
15 Noonu Ibraayma di xaar tey muñ, ba jot li ko
Yàlla digoon.
16 Nit kuy giñ nag, daf koy wékk ci ku ko sut.
Ngiñ lu mel noonu moo wóoral mbir te mooy
jeexal lépp lu ñuy werante. 17 Ñi wara jot li mu
dige, Yàlla dafa leen bëggoona won ne dogalam
du tebbiku mukk; looloo tax mu dige, boole ci

ngiñ. 18 Noonu ñaari jëf yooyu nga xam ne duñu
tebbiku te Yàlla manu cee dellu gannaaw, dañu
nuy gëna sóob ci muñ, nun ñi daw ba am kiiraay,
ngir nu mana téye bu dëgër yaakaar, ji mu nu
dig. 19 Ci yaakaar jooju lanu sës sunu xol, ba
mana sampu bu dëgër. Yaakaar la juy jàll ba fa
Yàlla nekk, ca gannaaw ridob bérab bu sell baa
sell. 20 Yeesu ci boppam moo fa jëkka dugg, muy
ndaw li nu jiitu, ñu def ko sarxalkat bu mag ba
fàww, mel ni Melkisedeg.

7

Melkisedeg moo gëna màgg Ibraayma

1 Melkisedeg moomu doon buuru Salem, moo
nekkoon sarxalkat ca Yàlla Aji Kawe ji. Gannaaw
ba Ibraayma dàqee buur ya, ba délsi, Melkisedeg
gatandu woon na ko, di ko barkeel. 2 Noonu
Ibraayma fab fukkeelu cér bi, maanaam asaka,
ci li mu jële woon ci xare ba lépp, jox ko. Ci
lu jëkk turu Melkisedeg mi ngi tekki «buur bu
jub bi». Gannaaw loolu mooy buuru Salem, tur
woowu mooy tekki «buuru jàmm». 3 Melkisedeg
nag xamaluñu ko baay, xamaluñu ko yaay walla
menn maam. Amul fenn fu ñu wax ag juddoom
walla ag deeyam. Moo tax nu di ko méngale ak
Doomu Yàlla ji, ndaxte sarxalkat la bu kenn dul
wuutu.

4 Seetleen ni mu màgge, moom Melkisedeg!
Ibraayma sax, maamu cosaan mi, fab na li mu
jële woon lépp ca xare ba, jox Melkisedeg asaka
ja. 5 Yoonu Musaa digle na ne ñi bokk ci giiru
Lewi te di ay sarxalkat, nañu jot asaka ci alalu

bànni Israyil, doonte sax ñuy seeni bokk te
soqikoo ci Ibraayma. 6 Waaye Melkisedeg mi
bokkul woon ci giiru Lewi, jotoon na asaka ci
alali Ibraayma. Te rax-ca-dolli barkeel na ko,
moom mi Yàlla sédde woon dige yi. 7 Kiy barkeel
a gëna màgg ki ñuy barkeel, loolu amu ci benn
werante. 8 Sarxalkat yi soqikoo ci Lewi, ñu ngi jot
asaka, ni ko Melkisedeg jote woon. Waaye ñoom
ñu nara dee lañu. Melkisedeg nag moom, Mbind
mi wóoral na ne dafay dund. 9 Léegi nag ci ni
ñu ko mana waxe, Lewi miy jot asaka ci bànni
Israyil, moom ci boppam jox na ko Melkisedeg,
jaare ko ci Ibraayma. 10 Ndaxte mi ngi nekkoon
ci geñog maamam Ibraayma, bi ko Melkisedeg
gatandoo.

Yeesu mooy sarxalkat bu mag, bi mel ni Melkisedeg

11 Jox nañu bànni Israyil yoon wu sukkandiku
ci liggéeyu sarxalkat yi soqikoo ci Lewi. Su
fekkoonte ne nag liggéeyu sarxalkat yooyu
manoon na yeggale nit cig mat, kon du soxlaati
ab sarxalkat ni ko Melkisedeg nekke, ci fànn
gu wuute ak gu Aaróona. 12 Te bu ñu fi jëlee
sarxalkat yi ak seen liggéey, dañoo wara toxal
itam yoon, wi ñu fi tëraloon. 13 Noonu Yeesu mi
nuy wax, mi ngi soqikoo ci geneen giir gu bokkul
ak giiru Lewi. Giir googu nag, amu ci kenn ku
ci masa def liggéeyu sarxale ca sarxalukaay ba.
14 Li wóor moo di, sunu Boroom mi ngi soqikoo
ci giiru Yuda. Te bi Musaa bindee ci mbirum
sarxalkat yi, limaalewul woon giir googu. 15 Li
waral mbir mi gëna leer moo di ne beneen

sarxalkat bu mel ni Melkisedeg dafa ñëw. 16 Te
defuñu ko sarxalkat jaarale ko ci yoonu ndono,
waaye fal nañu ko ci dooley dund gu amul àpp.
17 Ndaxte seedeel nañu Yeesu lii:
«Doon nga sarxalkat ba fàww,
mel ni Melkisedeg.»

18 Noonu tebbi nañu yoon wu jëkk, wa
néewoon doole te meññul dara 19 —ndax yoonu
Musaa yeggalewul dara cig mat— waaye dugalal
nañu nu fii yaakaar ju gën ju nu mana jaare ngir
jege Yàlla.

20 Te rax-ca-dolli ngiñ ànd na ci. Ndaxte
ñi soqikoo ci Lewi doon nañu ay sarxalkat te
kenn giñul. 21 Waaye nag Yeesu moom doon na
sarxalkat, bi Yàlla giñee ne ko:
«Boroom bi giñ na
te du dellu gannaaw mukk:
“Doon nga sarxalkat ba fàww.”»
22 Ngiñ loolu moo tax Yeesu nekk tayle, giy
wóoral kóllëre gi gën.

23 Te it yeneen sarxalkat yi dañoo bare woon,
ndaxte dee moo daan tax duñu mana sax ci seen
liggéey. 24 Waaye Yeesu miy dund ba fàww, sasoo
na liggéeyu sarxale bu sax fàww. 25 Loolu moo
tax it mu mana musal tey yeggale cig mat ñiy
jaar ci moom te bëgg jege Yàlla, ndaxte mi ngi
dund ba fàww ngir di leen rammu.

26 Kon nag Yeesu mooy sarxalkat bu mag, bi nu
soxla; dafa sell, du def lu bon, du taq bàkkaar,
bokkul dara ak bàkkaarkat yi, te yéege nañu ko
fa Yàlla. 27 Niroowul ak yeneen sarxalkat yu mag
yi; soxlawul di def bés bu set ay saraxi mala ngir
bàkkaari boppam jëkk, teg ca yoy mbooloo mi.

Yeesu def na sarax benn yoon ba fàww ngir dindi
bàkkaar yi, bi muy joxe bakkanam. 28 Naka
yoonu Musaa, aji néew doole yi lay fal sarxalkat
yu mag. Waaye ngiñu Yàlla gi ñëw gannaaw
yoon wi, Doom ji la fal sarxalkat bu mag bu mat
ba fàww.

8

Yeesu, sarxalkat bu mag bi ci kaw, ci kóllëre gu bees gi

1 Lii mooy li ëpp solo ci li nuy wax: am nanu
sarxalkat bu mag bu mel noonu, moom mi toog
ci ndijooru Aji Màgg ja ca nguuram ca kaw.
2 Mu ngi liggéey ca bérab bu sell baa sell, di
màggalukaay bu dëggu. Nit defaru ko; Boroom
bee ko sos.
3 Bépp sarxalkat bu mag fal nañu ko, ngir
muy def ay sarax ak ay saraxi mala yu jëm ca
Yàlla. Kon nag fàww Yeesu am lu mu joxe.
4 Bu nekkoon ci àddina, du nekk sax sarxalkat,
ndaxte am na fi ba noppi ay sarxalkat yuy def ay
sarax, ni ko yoonu Musaa santaanee. 5 Sarxalkat
yooyu ñu ngi liggéeyal Yàlla ca màggalukaay,
ba nekk misaal tey takkandeeru yëf yu dëggu,
ya féete kaw. Moo tax ba Musaa naree defar
xaymab màggalukaay ba, Yàlla artu na ko ne ko:
«Teeylul ba def lépp, roye ko ci bi ma la won ca
tund wa.» 6 Waaye léegi nag liggéeyu sarxale, bi
ñu jox Yeesu, moo gëna màgg liggéeyu sarxalkat
yooyu, mel ni it kóllëre, gi Yeesu fas diggante
Yàlla ak nit, moo sut kóllëre gu jëkk ga te mu
tëdd ci ay dige yu ëpp yu jëkk ya.

7 Bu fekkoonte ne kóllëre gu jëkk ga dafa amul
woon benn sikk, kon du aajo ñu koy weccee ak
geneen. 8 Waaye nag Yàlla sikk na bànni Israyil,
bi mu naan:
Boroom bi nee na:
«Ay fan a ngi ñëw yu may fasi kóllëre gu bees
ak bànni Israyil ak waa Yude.
Kóllëre googu nag bokkul ak gi ma fasoon ak seeni maam,
9 ba ma leen jàppee ci loxo, génne leen réewu Misra.
Boroom bi nee na:
Beddeeku naa leen ndaxte sàmmuñu sama kóllëre.
10 Boroom bi nee na:
Kóllëre gaa ngii, kóllëre gi may fas ak bànni Israyil,
bu bés yooyule weesoo.
Dinaa def samay ndigal ci seen xel,
bind ko ci seen xol.
Dinaa nekk seen Yàlla,
ñu doon samay gaay.
11 Kenn dootul wara jàngal moroomam
walla mbokkam, di wax naan: "Xamal Boroom bi!"
Ndaxte ñépp dinañu ma xam,
li dale ci ki gëna ndaw ba ci ki gëna mag.
12 Ndaxte dinaa leen baal seeni tooñ,
te dootuma fàttaliku seeni bàkkaar.»
13 Kon nag bi Yàllay wax ci kóllëre gu bees gi,
dafa fekk mu màggatal gu jëkk ga. Te lu xewwi
te màggat mi ngi ci tànki wéy.

9

Ni ñu doon jaamoo Yàlla ca bési kóllëre gu jëkk ga

1 Kóllëre gu jëkk ga ëmboon na ay ndigal ci
mbirum ni ñu wara jaamoo Yàlla. Amoon na
itam kër Yàlla gu nekkoon àddina. 2 Nekkoon na
ab xaymab màggalukaay bu ñu séddale ñaari
néeg. Ca ba jiitu la tegukaayu làmp ba nekkoon,
ak taabal, ja ñu daan teg mburu, ya ñu teewal
ca kanam Yàlla. Foofaa nga tuddoon bérab bu
sell ba. 3 Néeg ba ñu tudde bérab bu sell baa
sell a nga nekkoon ca gannaaw ñaareelu rido
ba. 4 Sarxalukaayu wurus, ba ñuy taal cuuraay
ca kawam, a nga fa woon, ak gaalu kóllëre, ga
ñu taf wurus ba mu daj. Ca biir gaal ga amoon
na fa benn njaqu wurus bu defoon ñam, wi ñuy
wax mànn, ak it yetu Aaróona wi jebbi woon,
ak àlluway doj, ya ñu bindoon wax yi kóllëre
gi ëmb. 5 Ca kaw gaal ga teg nañu fa ñaari
nataali mbindeef yu ñuy wax serub, yu doon
wone ndamu Yàlla. Seeni laaf ñoo doon yiir
kubéeru saraxu njotlaay ga. Waaye loolu lépp
léegi manunu koo tekki benn-benn.

6 Ba ñu defaree lépp, sarxalkat ya dañu daan
dugg bés bu set ca néeg bu jëkk ba, ngir mottali
seen liggéeyu sarxale ca Yàlla. 7 Waaye ca
néeg ba ca topp, sarxalkat bu mag ba rekk moo
fa daan dugg benn yoon ci at mi. Te daawu
fa dugg mukk te yóbbaalewul deretu mala, yi
muy jagleel Yàlla, ngir bàkkaari boppam ak yu
mbooloo mi daan def ci seen ñàkka xam. 8 Ci
noonu nag Xel mu Sell mi wone na ne yoon

wi ñuy jaar, ba dem ca bérab bu sell baa sell,
ubbikoogul woon, fi ak xayma ba jëkk baa ngi
doon taxaw. 9 Misaal la ci jamonoy tey; dafay
wone ne sarax yi ak saraxi mala yi ñu daan
jagleel Yàlla, manuñoo dalal xelu jaamukatu
Yàlla bi. 10 Sarax yooyu ñu ngi jëmoon ci lekk
ak ci naan ak ci fànn yu bare ci mbirum sangu
set. Ay sàrt yu jëm ci yaram lañu, yu ñu waroona
farataal, ba kera jamono ji Yàllay tëral kóllëre gu
bees.

Saraxu Kirist bi gën dindi na bàkkaar yi

11 Waaye Kirist ñëw na, doon sarxalkat bu mag,
bi joxe xéewal yi teew. Jaar na ca màggalukaay
ba gëna màgg te gëna mat, te màggalukaay
booba loxol nit defaru ko, maanaam bokkul ci
àddina sii. 12 Noonu Kirist dugg na benn yoon
ba fàww ca bérab bu sell baa sell. Duggu fa ak
deretu sikket yi ak yu yëkk yi. Waaye mi ngi
duggaale ak deretu boppam te indil na nu noonu
njot gu amul àpp. 13 Deretu sikket yi ak ju yëkk
yi, ak wëllu, wi ñu lakk te di suy dóom bi ñi taq
sobe, ñooy sellal yaram. 14 Su fekkee ne noonu la
deme nag, du kon deretu Kirist moo ëpp doole?
Jox na bakkanam Yàlla, def ko sarax su amul sikk
jaarale ko ci dooley Xel miy sax abadan. Kon
deretam moo mana sellal sunu xel, mi nu doon
yedd ndax jëf yu jëm ci dee, ngir nu mana jaamu
Yàlla jiy dund. 15 Looloo tax mu nekk Rammukat
bi ci wàllu kóllëre gu bees ci diggante Yàlla ak
nit, ngir ñi Yàlla woo am cér bu sax ci kaw, te
mu digoon leen ko, ndaxte Kirist dee na, ngir jot
ñi jàdd yoon ca kóllëre gu jëkk ga.

16 Ci li jëm ci dénkaane* bu ñu bind, jëme
ci miraas, fàww ñu wone firndeg deewu ka ko
bind, 17 ndaxte bala dénkaaneb miraas di taxaw,
dee am; te taxawul, fi ak ki ko bind a ngi dund.
18 Looloo waral kóllëre gu jëkk ga, ñu fasoon ko
ak deret. 19 Keroog Musaa jàng na ndigali yoon
wépp ci kanam bànni Israyil gépp. Gannaaw
loolu jël na deretu wëllu, jëlaale ndox, ak caru
garab gu ñuy wax isob, laxas ci kawaru xar mu
xonq. Noonu mu capp ko ca deret ja, daldi ko
wis ca téereb yoon wa ak ca mbooloo mépp
20 te naan: «Lii mooy deretu kóllëre gi leen
Yàlla tëralal.» 21 Noonu mu daldi wis it deret
ja ca xayma ba ak ca jumtukaay, ya ñu daan
jaamoo. 22 Ndaxte ci yoonu Musaa, daanaka
deret lañuy sellale lépp, te bu deret tuuruwul,
mbaalug bàkkaar du am.

23 Yëfi àddina yi misaal yu dëggu yi ci
asamaan, war nañu leena sellale noonu. Waaye
yëf yu dëggu yooyu ci asamaan, laaj na sarax
yu gëna baax, ngir ñu sell. 24 Ndaxte Kirist
duggul ci bérab bu sell bu nit tabax, muy doon
nataal ci bu dëggu bi. Waaye dugg na ca biir
asamaan sax, ngir taxawal nu ca kanam Yàlla
léegi. 25 Sarxalkat bu mag bi dafay dugg at mu
jot ca bérab bu sell baa sell ak deret ju dul josam.
Waaye Kirist joxewul bakkanam ay yooni yoon.
26 Bu demee woon noonu, kon dina sonn ba tàyyi
ca njàlbéenug àddina ba tey. Waaye nag benn
yoon rekk la feeñu ci mujjeelu jamono yi, joxe
boppam ni sarax ngir far bàkkaar yi. 27 Kon ni

* **9:16** dénkaane: ci aaya bii ak bi ci topp, benn baat mooy tekki «dénkaane» ak «kóllëre».

nit ñi deeye benn yoon rekk, ba noppi jaar ca
àtte ba, ni ko Yàlla dogale, 28 noonu it la Kirist
joxee boppam benn yoon, ngir gàddu bàkkaaru
nit ñu bare, te dina feeñaat, waxuma ci mbiri
bàkkaar, waaye ngir indil ñi koy séentu mucc
gi.

10

1 Yoonu Musaa dafa misaal xéewal yi waroona
ñëw; takkandeer la ci yëf yu dëggu yi, waaye du
ñoom ci seen bopp. Looloo tax manula yeggale
cig mat ñi ñëw ci Yàlla, ndaxte at mu nekk duñu
jóg ci jébbal Yàlla sarax yooyu. 2 Sarax yi ñuy
def, bu ñu manoona sellal ñiy jaamu benn yoon
ba fàww, kon dinañu leen bàyyi, ndaxte dootuñu
am yeraange ci seeni bàkkaar. 3 Waaye dañuy
fàttaliku bàkkaar yi ci sarax yi ñuy def at mu
jot. 4 Ndaxte deretu yëkk ak ju sikket manula
dindi bàkkaar.
5 Looloo tax bi muy wàcc àddina, Kirist nee
na:
«Bëggoo saraxu mala walla beneen sarax,
waaye aw yaram nga ma defaral.
6 Sarax yu ñuy lakk walla sarax yiy dindi bàkkaar,
benn neexu la ci.
7 Moo tax ma ne: “Damaa wàcc ngir def sa coobare, yaw Yàlla,
mu dëppoo ak li ñu bind ci sama mbir ci téereb yoon wi.”»
8 Wax na bu jëkk: «Saraxi mala walla yeneen
sarax, sarax yu ñuy lakk walla sarax yiy dindi
bàkkaar, bëgguloo leen te benn neexu la ci.»
Teewul yoon wi moo leen santaane. 9 Noonu mu

tegaat ca ne: «Damaa wàcc ngir def sa coobare.»
Noonu toxal na jëfin wu jëkk wa, ngir wuutal fi
weneen wu bees. 10 Te ci li Kirist def coobarey
Yàlla, bi mu joxee yaramam sarax benn yoon ba
fàww, moo tax nu sell ci bàkkaar.
11 Bés bu nekk sarxalkat yi dañuy taxaw di
liggéeyal Yàlla, di sax ci def sarax yu manula
dindi bàkkaar yi mukk. 12 Waaye nag sarxalkat
bii di Kirist, bi mu sarxee sarax bu am doole ngir
dindi bàkkaar yi benn yoon ba fàww, dafa toog
ca ndijooru Yàlla, 13 di xaar ba kera mu daaneel
ko ay noonam ci kanamam. 14 Noonu ñi ñuy
sellal, ci benn sarax rekk la leen yeggali cig mat
ba fàww.
15 Te it Xel mu Sell mi seedeel na nu ko; 16 dafa
jëkka wax ne:

«Boroom bi nee na:
Kóllëre gaa ngii, kóllëre gi may fas ak ñoom,
bu bés yooyule weesoo.
Dinaa def samay ndigal ci seen xol,
bind ko ci seen xel.»

17 Noonu mu tegaat ca ne:

«Dootuma fàttaliku seeni bàkkaar
walla seeni tooñ.»

18 Kon nag fu ñuy baale bàkkaar, aajootul sarax
su koy dindi.

Nanu jege Yàlla

19 Bokk yi, gannaaw nag deretu Yeesu may na
nu sañ-sañu dugg ca bérab bu sell baa sell, 20 nuy
jaar ci rido bi, ci yoon wi mu nu ubbil, di yoon
wu bees tey dund, maanaam ndax li mu joxe
yaramam sarax te mi ngi dund, 21 te gannaaw am
nanu sarxalkat bu mag, biy yilif waa kër Yàlla,

22 kon nanu jege Yàlla ak xol bu laab, ak ngëm gu
ànd ak kóolute, am xel mu dal ci bépp yeraange,
ak yaram wu ñu raxas ci ndox mu sell. 23 Nanu
jàpp ci yaakaar, ji nu am, te baña toqi, ndaxte
ki nu dig, lu mu wax def ko. 24 Nanu seet ni
nu mana xiirtalante cig mbëggeel ak ci jëf yu
baax. 25 Te bunu bàyyi sunu ndaje yi, ni ko ñenn
ñi di defe, waaye nanuy nàddante ci ngëm, di
ko feddali, fi ak yéena ngi gis bésu Boroom biy
jubsi.

26 Gannaaw ba nu nangoo xam dëgg ba noppi,
bu nu teyee di def bàkkaar, kon sarax dootul am
ngir bàkkaar yooyu. 27 Déedéet, bu nu defee
noonu, dinanu tiit di xaar àtte ba, muy taal bu
yànj, biy wara lakk nooni Yàlla yi. 28 Ku weddi
ndigali yoonu Musaa wi, te ñaar walla ñetti nit
seede ko, dina dee ci lu amul benn yërmande.
29 Ku xeeb Doomu Yàlla ji te fonkadi deretu
kóllëre, ji ñu ko sellale, te muy toroxal Xelum
Yàlla, mi indi yiw, naka la mbugalam wara gëna
yéese? 30 Xam nanu ki wax ne: «Man maay àtte,
maay fey jëf.» Te newaat na: «Boroom bi dina
àtte ay gaayam.» 31 Ndaw tiitaange ci ku sàggan,
ba tàbbi ci loxoy Yàlla jiy dund!

32 Fàttalikuleen bés yu jëkk ya, ba leeru Yàlla
tàbbee ci yéen; dékku ngeen xeex bu mag ciy
fitna. 33 Léeg-léeg ñu saaga leen ak di leen sonal
ci kanam nit ñi; léeg-léeg it ngeen taxawu ñi ñuy
def noonu. 34 Ndaxte bokk ngeen naqar ak ñi ñu
tëj, te nangu ngeen ak xol bu sedd, ñu foqarñi
seen alal, xam ne am ngeen alal ju gën te di sax
ba fàww.

35 Kon nag buleen sàggane kóolute gi ngeen
am, ndaxte ëmb na yool bu mag. 36 Dangeena
wara muñ, ba def coobarey Yàlla, sooga jot li mu
leen digoon. 37 Ndaxte lii la Mbind mi wax:
«Ci kanam tuuti, ki wara ñëw dina ñëw
te léegi mu agsi.
38 Ku jub ci sama kanam dina dund ci kaw ngëm,
waaye bu delloo gannaaw,
sama xol du sedd ci moom.»
39 Nun nag bokkunu ci ñiy dellu gannaaw bay
réer, waaye nu ngi bokk ci ñi am ngëm tey mucc.

11

Ngëm

1 Am ngëm lii lay tekki: dafa nuy wóor ne li
nuy yaakaar dina am, te it li nu dul gis nekk na.
2 Maam ya, seen ngëm a tax ba Yàlla seedeel leen
lu baax.
3 Ngëm a tax ba nu xam ne Yàlla sàkk na
àddina jaarale ko ci kàddoom, ngir li bët di gis,
defarees ko ak lu bët manula gis.
4 Ngëm moo tax ba Abel jébbal Yàlla sarax su
gën saraxu Kayin. Ngëmu Abel moo tax ba Yàlla
àtte ko ni ku jub, bi mu ko seedeelee ne saraxam
baax na. Te ci kaw ngëm lay wax ba tey, moom
mi dee ba noppi.
5 Ngëm moo tax ba Enog jaarul ci dee. Yàllaa
ko yóbbu ca moom, te kenn gisatu ko, ndaxte
Yàllaa ko toxal. Ndaxte Mbind mi seedeel na
ko ne laata muy toxu, neex na Yàlla. 6 Waaye
ku amul ngëm doo mana neex Yàlla, ndaxte ku
bëgga jegeñ Yàlla war ngaa gëm ne Yàlla am na
te dina neexal ñi koy wut.

7 Ngëm moo tax ba, bi Yàlla yégalee Nóoyin lu
jiitu ci mbir yi dikkagul, mu ragal ba defar gaal
ngir musal njabootam. Ngëmam moo tax mu yey
niti àddina, ba noppi jot njubte, li Yàllay joxe ci
kaw ngëm.

8 Ngëm moo tax ba Ibraayma déggal Yàlla. Bi
ko Yàlla wooyee, mu dem toxu ci menn réew, ma
mu waroona jote ca Yàlla. Noonu la gàddaaye
dëkkam te xamul woon fan la jëm. 9 Ngëm
a tax ba Ibraayma sanc ci réew, mi ko Yàlla
digoon, dëkk ci ay xayma ni doxandéem, moom
ak doomam Isaaxa ak sëtam Yanqóoba, fekk sax
Yàlla digoon na leen réew mi. 10 Waaye nag
Ibraaymaa ngi doon séentu dëkk bi sax, bi Yàlla
tabax te sanc ko.
11 Ngëm moo tax ba Ibraayma, li muy màggat
lépp te Saarata manul woona am doom, Yàlla def
ba mu jur doom, ndaxte dafa gëmoon ne Yàlla
lu mu dige def ko. 12 Looloo tax ba, Ibraayma
mi màggat lool, aw xeet jóge ci moom, baree ni
biddiiwi asamaan, te sakkan ni suufu tefes, ba
kenn manu koo xayma.

13 Ñoom ñépp dee nañu ci ngëm. Jotuñu li ñu
leen digoon, waaye tollu nañu fu sore, séen ko, di
ko gatandoo xol, te nangu ne ay doxandéem ak i
gan lañu woon ci àddina. 14 Ñiy waxe noonu nag
dañuy wone ne ñoo ngi wut réew mu ñu moomal
seen bopp. 15 Bu ñu nammoon réew mi ñu jóge,
kon dinañu am jotu dellu fa. 16 Waaye ñu ngi
doon séentu réew mu gën, maanaam mi nekk ci
asamaan. Looloo tax Yàlla rusul ñu koy wooye
seen Yàlla, ndaxte defaral na leen ab dëkk.

17 Ngëm moo tax Ibraayma naroona rey Isaaxa
ni sarax, bi ko Yàlla nattoo. Moom mi jotoon dige
yi, moo demoon bay sarxe jenn doom ji mu am
kepp, 18 fekk sax Yàlla nee woon na ko: «Saw
askan ci Isaaxa lay jaar.» 19 Waaye xelu Ibraayma
jàppoon na ne Yàlla am na dooley dekkal néew
yi. Te dëgg-dëgg ci misaal dafa mel ni, Isaaxa
dafa dee te dekki.

20 Te it ngëm moo tax ba Isaaxa barkeel
Yanqóoba ak Esawu, di wax ci mbirum yëf yiy
ñëw.

21 Ngëm moo tax ba, bi Yanqóoba nekkee ci
sukkuraat, mu barkeel kenn ku nekk ci doomi
Yuusufa yi. Moo tax it mu màggal Yàlla, jafandu
ci yetam.

22 Ngëm moo tax ba, bi Yuusufa nekkee ci
sukkuraat, mu waxoon ci gàddaay gi bànni
Israyil waroona gàddaaye Misra, di joxe ndigal
jëme ci mbirum néewam.

23 Ngëm moo tax ba, bi Musaa juddoo, ay
waajuram nëbb ko lu mat ñetti weer, ndaxte
gisoon nañu ne xale bu taaru la woon, te
ragaluñu woon ndigalu buur bi. 24 Ngëm a tax ba
bi Musaa màggee, muy bañ ñu koy wooye sëtu
Firawna*. 25 Bokk coono ak gaayi Yàlla yi moo
ko gënaloon muy bànneexu ab diir ci bàkkaar.
26 Ñu toroxal ko ngir Almasi bi, mi ngi mel ci
moom ni alal ju ëpp alali Misra yépp, ndaxte
yool bi la doon séentu. 27 Ngëm moo tax mu
jóge Misra te ragalul merum buur bi. Dafa muñ,
mel ni nit kuy gis Yàlla, mi kenn manula teg bët.

* **11:24** Maanaam doomu doom ju jigéen ju Firawna.

28 Ngëm moo tax mu sos màggalu bésu Mucc ba,
di wis deret ci bunt yi, ngir Malaakam bóomkat
bi baña laal taawi bànni Israyil.

29 Ngëm moo tax ba bànni Israyil jaar ci géeju
Barax yi, mel ni kuy jaar ci yoonu suuf su wow.
Waaye bi ci waa Misra yi doon jéema jaar, ñoom
ñu daldi lab.

30 Ngëm moo tax miir yi wëroon dëkku Yeriko
màbb, gannaaw ba ko bànni Israyil wëree lu mat
juróom ñaari fan. 31 Ngëm moo tax ba Raxab
jigéenu moykat bi mucc, keroog ba ñuy bóom
ñi déggadiloon Yàlla, ndax li mu teeru woon
yëddukat ya teeru bu ànd ak jàmm.

32 Lu ma ci wara tegaat? Ndaxte awma jotu
wax ci mbirum Sedeyon, Barag, Samson, Yefte,
Daawuda, Samiyel ak yonent yi. 33 Seen ngëm
a tax ñu not ay buur, di doxal yoon tey jot li
Yàlla dige. Ngëm moo tax ba tey, ñu tëj gémmiñu
gaynde yi, 34 fey dooley sawara, rëcc ci jaasi,
ñu génn ci néew doole, dugg ci kàttan, doon
ay jàmbaar, dàq xarekat, ya jóge bitim réew.
35 Ngëm moo tax ba ay jigéen gis ñu dekkal seeni
néew, delloo leen ko; ñeneen ñi ñu mitital leen,
te bañ ku leen musal, ngir jot ndekkite lu gën.
36 Ñeneen ñi dékku nañu ay xas ak ay yar, ay
jéng ak kaso yi. 37 Ñii, sànni nañu leen ay xeer
ba ñu dee; ñii, ñu xar leen ñaar; ñii, ñu reye leen
jaasi. Ñu ngi doon wëndeelu, sol ay deri xar ak
yu bëy, di ay walaakaana; ñu di leen sonal, di
leen fitnaal. 38 Ñu ngi leen doon def noonu, fekk
àddina sax yelloowul leen. Ñu ngi doon wëreelu

ci àll yi ak ci tund yi, dal ci xunti yi ak ci kàmb
yi.
39 Nit ñooñu ñépp, seen ngëm a tax ba Yàlla
seedeeloon leen lu baax. Moona de, jotuñu li
Yàlla dige woon, 40 ndaxte Yàlla dafa tëral lu
gën ci nun te bëggu leena yeggale cig mat, fi ak
ànduñu ci ak nun.

12

Buleen fonkadi yarub Boroom bi

1 Kon nag gannaaw mbooloo mu bare moo nu
yéew, di nu seedeel seen ngëm, nanu yenniku
bépp yen ak bàkkaar bu nuy téqtal ci lu yomb,
tey daw xél wi nekk sunu kanam, ànd ci ak muñ.
2 Nanu ne jàkk Yeesu, moom mi samp ngëm, ba
ub làmbi ngëm. Mbég mi mu dëgmël moo tax
mu dékku dee ca bant ba te faalewul toroxte,
ji ko fa fekk, ba noppi toog ca ndijooru jal, ba
Yàlla nekk. 3 Defleen seen xel ci moom, moom
mi muñ noonu ko bàkkaarkat yi bañe woon,
ngir bañ seen kàttan jeex, ngeen xàddi. 4 Yéen
demaguleen ba tuur seen deret ci seen bëre ak
bàkkaar. 5 Te fàtte ngeen li leen Yàlla dénk ni
baay ak ay doomam naan:

«Sama doom, bul fonkadi yarub Boroom bi
mbaa ngay xàddi, bu lay yedd,
6 ndaxte ku Boroom bi sopp, yar la,
tey duma bépp doom bu mu nangu.»

7 Li ngeen di wara muñ, ab yar la. Yàlla dafay
jëf ak yéen ni ay doomam, ndaxte ana doom ju
baayam dul yar? 8 Bu ngeen bokkul woon ci yar,
bi ñépp am wàll, kon dungeen ay doomi yoon; ay

doom yu daganul ngeen. 9 Waaye sax far, sunuy
baay ci àddina yaroon nañu nu, te wegoon nanu
leen. Baay bi yore ruu yi kon, xanaa warunu
koo gëna déggal ngir mana dund? 10 Sunuy baay
yar nañu nu diir bu gàtt ci seen coobare. Waaye
Yàlla dafa nuy yar ngir sunu njariñ, ngir nu bokk
ci sellaayam. 11 Li am moo di ne, yar bu nuy dal,
du ànd ak bànneex, day naqari, waaye gannaaw
ga dafay meññ jub ak jàmm, ci ñi ko jariñoo.
12 Kon nag mayleen doole loxo yi toqi, ak óom
yi bañ, 13 te fàkkal seeni tànk ay yoon yu jub,
ngir cér bi làggi bañ cee jekkalikoo waaye mu
wére ci.

Buleen tanqamlu Yàlla

14 Wutleen ak ñépp jàmm te fonk dund gu sell,
ndaxte ku sellul doo gis Boroom bi. 15 Moytuleen
ba kenn du ñàkk yiwu Yàlla mbaa kenn mel
ni reen bu wex buy jebbi, ba di leen lëjal tey
gaañ ñu bare ci wextanam. 16 Moytuleen it ba
kenn du njaaloo walla muy fonkadi yëfi Yàlla,
ni Esawu, mi weccee woon céru taawam ngir ag
lekk. 17 Xam ngeen ne ba ñu ca tegee tuuti, gàntu
nañu ko, ba mu bëggee jot barke bi. Amul fenn
fu mu jaar ba defar njuumteem, te jooy, yi mu
doon jooy, manu ci dara.
18 Ndaxte meluleen ni bànni Israyil ñoom ñi
jege woon tund wu ñu mana laal, wu doon
tàkk jeppit te ànd ak xiin ak lëndëm ak ngelaw.
19 Jegewuleen liit guy jib ak baat buy wax ay wax
yoo xam ne ñi ko doon dégg, ñaan ñu bañ leen
cee tegal benn baat, 20 ndaxte manuñu woona
dékku ndigal lii: «Su mala sax laalee tund wa,

nangeen ko sànni ay xeer, ba mu dee.» 21 Te mbir
moomu ñu doon seetaan dafa raglu, ba Musaa
naan: «Damaa tiit bay lox.»
22 Waaye yéen jege ngeen tund wi ñuy wax
Siyoŋ, di dëkku Yàlla jiy dund, muy Yerusalem
ba ca asamaan. Jege ngeen it junniy junniy
malaaka yu béga bég, ba daje di màggal; 23 jege
mbooloom taawi Yàlla, yu ñu bind seen tur ca
asamaan. Jege ngeen Yàlla, jiy àtte ñépp; jege
ruuwi nit ñu jub, ñi àgg cig mat; 24 jege Yeesu,
Rammukat bi sàmm kóllëre gu bees gi; jege
deretam, ji ñu wis. Te deret jooju, li muy yégle
moo gëna neex li deretu Abel doon yéene.
25 Moytuleena tanqamlu nag kiy wax ak
yéen. Ndegam ñiy tanqamlu ki leen di artu
ci àddina, ñoo manula rëcc ci àtte bi, aste ku
dummóoyu kiy wax ci asamaan. 26 Bu jëkk
baatam yëngaloon na suuf, waaye léegi dafa
dige ne: «Beneen yoon laay yëngalaat suuf,
yëngal asamaan itam.»
27 Ci li mu wax: «Beneen yoon», dafay xamle
ne Yàlla dina dindi yi ñu mana yëngal, maanaam
li ñu sàkk, ngir li ñu manula yëngal sax ba fàww.
28 Kon nag gannaaw dinañu jot nguur gu
kenn manula yëngal, nanu ci sant Yàlla, di ko
jaamu, ni mu ko bëgge, boole ci wegeel ak ragal,
29 ndaxte sunu Yàlla, sawara la suy lakke.

13

Sarax yi neex Yàlla

1 Saxleen ci bëggante ni ay bokk. 2 Buleen
fàttee teral ñiy ñëw ci yéen, ndaxte ñenn ñi, bi

ñu ko defee, teral nañu ay malaaka te xamuñu
ko. 3 Fàttalikuleen ñi ñu tëj, mel ni su ñu leen
boole woon ak ñoom tëjaale. Fàttalikuleen ñi
ñuy sonal, ni su ngeen bokkoon ak ñoom coono.

4 Na ñépp fullaal séy, te lalu séy bi baña
taq sobe, ndaxte Yàlla dina àtte ñu yàqu ñi ak
njaalookat yi.

5 Buleen bëgge; deeleen doylu, ndaxte Yàlla ci
boppam nee na:

«Duma la wacc mukk,
duma la wor mukk,»

6 ba tax nu am kóoluteg wax ne:

«Boroom bi moo di sama ndimbal; duma ragal
dara.
Lu ma nit manal?»

7 Fàttalikuleen seen njiit, yi leen yégal kàddug
Yàlla. Nemmikuleen li seen dund meññ te roy
seen ngëm. 8 Yeesu Kirist du soppiku mukk; ni
mu mel démb ak tey lay mel ba fàww.

9 Buleen nangu mukk ñu fàbbi leen ak njàngle
yu bare yu wuute ak yu jëkk ya. Li gën moo di
xol yi jële seen doole ci yiwu Yàlla, te bañ koo
jële ci sàrt yi jëm ci ñam, yi jariñul dara ñi koy
sàmm.

10 Am nanu sarax boo xam ne ñiy jaamu Yàlla
ci xaymab màggalukaayu bànni Israyil sañuñu
koo lekk. 11 Ndaxte sarxalkat bu mag bi dafay
yóbbu deretu mala yi ca bérab bu sell baa sell
ni sarax ngir dindi bàkkaar yi, waaye yàpp wi
dees na ko lakk ca gannaaw dal ba. 12 Looloo
tax Yeesu sonn ca gannaaw dëkk ba, ngir sellal
mbooloo mi ak deretam. 13 Nanu ko fekki nag
ca gannaaw dal ba, bokk ak moom toroxte ga.

14 Amunu fii ci àddina dëkk bu sax ba fàww,
waaye nu ngi wut dëkk biy ñëw.
15 Kon nag nanu jaare ci Yeesu, tey dëkk ci
jébbal Yàlla sarax bu koy màggal, maanaam
sant turam. 16 Buleen fàtte di def lu baax ak di
sédde ci seen alal, ndaxte sarax yu mel noonu
ñoo neex Yàlla.
17 Déggal-leen seeni njiit te topp seen ndigal,
ndaxte ñoo leen di sàmm te ñooy layoo seen
liggéey. Kon nangeen leen déggal, ngir ñu mana
def seen liggéey ak xol bu sedd, bañ cee am
naqar, ndaxte loolu du leen amal njariñ.
18 Deeleen nu ñaanal. Wóor nanu ne sunu xel
dal na, ndaxte danoo bëgga rafet ci lépp lu nuy
def. 19 Maa ngi leen di xiir, ngeen ñaanal nu, ba
tuur ci seen ñaq, ngir ma yiwiku, ba délsi ci yéen
ci ni mu gëna gaawe.
20 Yàlla miy Boroom jàmm te dekkal sunu
Boroom Yeesu, Sàmm bu mag bi, ci darajay deret,
ji fas kóllëre gu sax, 21 yal na leen matal ci lépp
lu baax, ba ngeen mana def coobareem, di jëfe
ci nun li neex ci moom, mu jaarale lépp ci Yeesu
Kirist, moom mi yelloo ndam ba fàww. Amiin.
22 Kon nag bokk yi, maa ngi leen di ñaan,
ngeen tegoo baatu yedd yooyu, ndaxte dama
leena bind ci lu gàtt.
23 Xamleen ne, Timote sunu mbokk, génn na
kaso. Su dikkee léegi, dinaa ànd ak moom, seetsi
leen.
24 Nuyul-leen ma seen njiit yépp ak gaayi Yàlla
yépp. Waa Itali ñu ngi leen di nuyu.
25 Yal na yiwu Yàlla ànd ak yéen ñépp.

Téereb Injiil

The New Testament in Wolof, 2010 version.

Le Nouveau Testament en langue Wolof, revision de 2010

copyright © 2010 La Mission Baptiste du Sénégal

Language: Wolof

Dialect: Regional Wolof

Translation by: La MBS

For full copyright statement, see http://sng.al/copyright
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 17 Jul 2020
79742756-9e1e-54a8-8cef-3115026c278e